

2032

7321

TRZECIE SPRAWOZDANIE
DYREKTORA SZKOŁY ZA-
WODOWEJ UZUPEŁNIAJĄCEJ
CECHU INTROLIGATORÓW
W KRAKOWIE

ZA ROK SZKOLNY 1912/13

NAKŁADEM CECHU INTROLIGATORÓW W KRAKOWIE

4321
TRZECIE SPRAWOZDANIE
DYREKTORA SZKOŁY ZA-
WODOWEJ UZUPEŁNIAJĄCEJ
CECHU INTROLIGATORÓW
W KRAKOWIE

ZA ROK SZKOLNY 1912/13

NAKŁADEM CECHU INTROLIGATORÓW W KRAKOWIE

TRAFICIE SPRAWOZDANIE
DYREKTORA SZKOŁY ZA-
WODOWELNYCH PRZEMIAŁACH
CZĘCI HYDROLOGICZNYCH
W KRAKOWIE

WYDAWCA: A. ŚWIERZYŃSKI

KRONIKA.

Zawodowa szkoła uzupełniająca Cechu Introligatorów w Krakowie ukończyła obecnie 3-ci rok istnienia, otwartą bowiem została 1. października 1910 r. za interwencją WPana Witolda Ostrowskiego, c. k. Instruktora przemysłowego, a za staraniem WPana Piotra Repetowskiego, starszego Cechu introligatorów.

Rok szkolny 1912/13 rozpoczęto 20. września 1912. Zapisano się do klasy I. uczniów 18, do klasy II. uczniów 16, razem więc 34. Podany poniżej materiał naukowy wyszczególnia, o ile w każdej klasie zdołano w naukach postąpić. Nadto uczęszczała młodzież przez cały rok szkolny w niedziele i święta na mszę św. i kazanie do kościoła XX. Pijarów, tudzież brała udział w rekolekcyach w kościele św. Barbary i przystąpiła tamże do spowiedzi i Komunii św. Wielkanocnej. W ciągu roku odbyli uczniowie wycieczki: 1) do Wieliczki, 2) do muzeum Czapskich, 3) do muzeum Narodowego, 4) do kinoteatru T. S. L., tudzież urządzili sami dla siebie »Jasełka« (układu X. Łabaja) pod nadzorem grona nauczycielskiego.

Szkołą zajmował się Wydział szkolny bardzo gorliwie, obradując często na swych posiedzeniach nad jej dobrem. Dowodem tej pracy jest założenie własnej biblioteki. Ponieważ Cech

Introligatorów nie mógł na ten cel ofiarować większej kwoty, zwrócił się Wydział szkolny do właścicieli księgarń, drukarni, tudzież majstrów introligatorskich z prośbą o niepotrzebne książki. I rzeczywiście, znaleźli się szlachetni ofiarodawcy, a mianowicie: WPan Radca Waclaw Anczyc ofiarował 67 tomów, księgarnia Gebethnera w Krakowie 20 tomów, kilku pp. Majstrów, a nawet sami uczniowie ofiarowali razem 48 tomów. Książki te, w większej części nieoprawne, oprowił bezinteresownie WPan Repetowski. Za tak życzliwe poparcie szkoły składa na tem miejscu kierownik szkoły wszystkim P. T. Ofiarodawcom staropolskie: »Bóg zapłać!«

Zakończenie roku szkolnego odbyło się 18. maja 1913. Po przemówieniu dyrektora szkoły odczytano klasyfikację uczniów, poczem p. Repetowski, cechmistrz introligatorów, podziękował gronu nauczycielskiemu za pracę, zachęcał młodzież do dalszego kształcenia się i uszlachetnienia serca i duszy.

Wszyscy pp. Majstrowie są w tem zgodni, że tem bardziej dźwignie się introligatorstwo, im wyżej młodzież introligatorska będzie wykształcona; to też, gdy na posiedzeniu Cechu p. Repetowski zaproponował utworzenie klasy III. przy szkole introligatorskiej, pp. Majstrowie jednogłośnie wnioski przyjęli. O wprowadzenie klasy III. przyrzekł się postarać u Władz wyższych tak p. cechmistrz, jak również przewodniczący Wydziału szkolnego, WPan prof. Dr Kopera.

Wydział szkolny :

1. Dr Kopera Feliks, przewodniczący.
2. Anczyc Wacław, zast. przewodniczącego.
3. Repetowski Piotr, skarbnik.
4. Orczykowski Jan, sekretarz.
5. Ostrowski Witold, c. k. instruktor przem.
6. Till Stanisław, dyrektor Muzeum techniczno-przemysłowego.
7. Dr Zaczek Franciszek, delegat Magistratu.
8. Dr Bennis Artur, delegat Izby handlowo-przemysłowej.
9. Jahoda Robert.
10. Klappwald Berko.

Skład grona nauczycielskiego

zawodowej szkoły Cechu Introligatorów.

1. Orczykowski Jan, kierownik szkoły.
2. Krókowski Julian, uczył buchalteryi i rach.
3. Lenart Bonawentura, uczył introligatorstwa w warsztacie.
4. Wójcik Stanisław, uczył rysunków zawod.
5. Dr Kanarek Henryk, uczył wiadomości z ustaw przemysłowych.

Statystyka uczniów.

Klasa	Liczba uczniów wpisanych	W wieku			Wyznanie	Narodowość			Klasyfikowano z postępem						Ogółem	Nie klasyfik. z pow. zaniedbywania szkoły	Do końca roku pozostało	Przeciętny procent frekwencji	Utrzymało nagrodę	
		od 13—16 lat	od 16—18 lat	od 18 lat wyżej		Polacy	Kusi	celującym	chwalebny	zadowolającym	dostatecznym	niedostateczn.	uczniów	K					h	
I	18	14	2	2	17	1	14	3	1	2	2	4	4	1	13	5	18	75	4	40
II	16	1	10	5	16	—	16	—	—	1	1	4	6	3	15	1	16	79	2	30
Razem	34	15	12	7	33	1	30	3	1	3	3	8	10	4	28	6	34	77	6	70

SPRAWOZDANIE

Z PRZEROBIONEGO MATERIAŁU NAUKOWEGO

W R. 1912/13.

Stylistyka przemysłowo-handlowa.

KLASA I.

Cel i układ listów. Inzeraty, afisze, cyrkularze, oferty. Listy z zamówieniem, z rachunkiem, rachunek za dostarczone wyroby, listy z przypomnieniem, z upomnieniem. Różne potwierdzenia odbioru i dostawy. Postanowienia pocztowe i ćwiczenia w wypełnianiu druków pocztowych i kolejowych. Skrypt dłużny, kwity i kontrakwity.

KLASA II.

Poświadczenia i świadectwa. Umowy co do nauki w terminach i co do wynagrodzenia. Pełnomocnictwo generalne i szczegółowe. Podania do władz w przedmiocie zgłoszenia i zaniechania przemysłu introligatorskiego, o ustawieniu maszyny, o dopuszczenie do egzaminu na czeladnika, o nadanie obywatelstwa.

Język polski i wiadomości z ustaw przemysłowych.

KLASA I.

Czytanie i opowiadanie ustępów: Sztuka i rzemiosło. O potrzebie i bogactwach. Oszczęd-

ność. Wartość. Praca. Podział pracy. Kapitał. Rodzaje produkcji. Podział i wymiana bogactw. Ludność i państwa Europy. Dzieje porozbiorowe Polski. Szkoły przemysłowe.

KLASA II.

Ustrój monarchii austr.-węgierskiej. Zgromadzenia ustawodawcze w monarchii. Prawa i obowiązki obywatelskie. Obywatel, gmina i kraj. Siła zbrojna Austro-Węgier. Oświata, a w szczególności szkolnictwo przemysłowe. Podatki i cła. Służba zdrowia. Budownictwo. Opieka nad ubogimi. Wstępne pouczenia o wspólnych przedsiębiorstwach i ich urządzeniach administracyjnych. Urządzanie wystaw. Ubezpieczenia.

Rysunki zawodowe.

Nauka rysunków dzieli się według klas na: ogólne przygotowanie i przygotowanie o charakterze ściśle zawodowym.

KLASA I.

a) Wprawa ręki w kreśleniu linii krzywych, ich układzie symetrycznym, jedno-, dwu- i więcejosiowym.

b) Swobodna pomysłowość własna uczniów w rytmicznym układzie wstęp, ramek, rozet itd.

c) Zdobnik geometryczny.

d) Użycie barw.

e) Płaskie utwory geometryczne.

f) Pismo ornamentalne.

KLASA II.

a) Przygotowanie do podziału powierzchni prostokątnej.

b) Przygotowanie do ręcznego złocenia. Uczniowie ćwiczą się w użyciu stępli o kształtach elementarnych, składając je w motywy zdobnicze. (Stęple drewniane i gumowe).

c) Najprostsze zdobienie okładki za pomocą stępli.

d) Studium rośliny z natury i na tej podstawie płaskie zdobnictwo barwne.

e) Intarsya skórna (rysunek).

f) Bryły geometryczne, ich widoki i siatki.

g) Siatki pudełek, etui na kielichy, monstrancye i t. p. Zasadniczo wykluczono wzory i naśladowanie. Celem było wyrobienie w uczniach poczucia samodzielności w poszukiwaniu zgody celu ze środkami, materiałem, charakterem zdobniczego motywu i t. d.

Rachunki przemysłowe.

KLASA I.

Tabliczka mnożenia. Monety, miary i wagi. 4 działania liczbami całymi, wielorakimi, dziesiętnymi i ułstkami zwyczajnymi. Rachunek wnioskowania, średniego podziału, spółki i mieszaniny, oparte na przykładach z życia praktycznego, ze szczególnem uwzględnieniem rachunku pamięciowego.

KLASA II.

1. Powtórzenie 4 działań z uwzględnieniem monet i miar zagranicznych, oraz wnioskowanie, oparte na przykładach praktycznych.

2. Pojęcie stopy procentowej i obliczanie odsetek, kapitału i stopy procentowej — pamięciowo i pisemnie.

3. Pojęcie brutto, tary i netta i obliczanie tychże.

4. Pojęcie rabatu w cenie i w towarze. Procentowe obliczanie rabatu.

5. Pojęcie skonta i obliczanie ceny towaru po strąceniu skonta.

6. Obliczanie komisowego (prowizji) przy zakupie i sprzedaży.

7. Wystawianie rachunków.

8. O fakturach, oraz obliczanie ceny własnej materiału na podstawie otrzymanej faktury i własnych kosztów.

9. Obliczanie ceny sprzedaży wytworów przemysłowych z uwzględnieniem ceny materiału, kosztów zarządu, kapitału obrotowego, robocizny, własnego zysku, podając zarazem sposób obliczania stopy procentowej na powyższe czynniki. Kalkulacja na przykładzie praktycznym z zawodu introligatorskiego.

10. Krótkie wyjaśnienie o pocztowych kasach oszczędności.

11. O wekslach; weksel własny, trasowany i na zlecenie własne. — Przerobiono na blankietach.

12. O kasach chorych, obliczanie premii.

13. O towarzystwach asekuracyjnych w ogólności, a w szczególności o towarzystwie asekuracyjnym od wypadków.

14. Sporządzanie tygodniowej listy wypłat.

Buchalteryja pojedyncza w drobnym przemyśle.

Cel i znaczenie ksiąg handlowych oraz niektóre paragrafy z kodeksu handlowego, dotyczące się prowadzenia ksiąg handlowych. Na arkuszach rastrowanych przerobiono jednomiesięczny temat z zawodu introligatorskiego, a mianowicie sporządzono inwentarz początkowy, następnie zaciągnięto pozycye tematu do odpowiednich ksiąg, wkońcu sporządzono inwentarz końcowy i obliczono czysty zysk.

Nauka zawodowa.

1. Technologia przemysłu introligatorskiego.

Przysposabianie i obrabianie wszelkich materiałów używanych w przemyśle introligatorskim, jak: papieru, półskórka, skóry, pozłótki, kleju, krochmalu, szpagatu, nici, farb marmurkowych, drukarskich i oznaczanie gatunków.

Najważniejsze narzędzia i sprzęty introligatorskie ze szczególnem uwzględnieniem nowych konstrukcyi i objaśnieniem środków technicznych, mających zastosowanie w przemyśle introligatorskim. Wiązanie książki, zdobienie brzegów, wykończenie oprawy książki, zewnętrzne ozdobienie okładki, wykończenie. Artystyczna oprawa książki. Albumy, obramowanie map i planów. — Najważ-

niejsze maszyny, używane w przemyśle introligatorskim, oraz pouczanie o możliwości nieszczęśliwych wypadków i o środkach zapobiegawczych. Urządzenie zakładu introligatorskiego z motorem. Hygiena w przemyśle introligatorskim. Udzielenie pierwszej pomocy w razie nieszczęśliwego wypadku.

2. Nauka w warsztacie.

a) Ćwiczenia w wykonywaniu pojedynczej oprawy: składanie arkuszy, zeszywanie, prasowanie, klejenie, obcinanie. Poprawa starych książek. Podklejanie map. Robienie złotych brzegów. Ćwiczenia w marmurowaniu.

b) Złocenie ręczne, wyciskanie linii, ręcznych ornamentów, ślepe linie na grzbietach książek na angielskiej kalce, na skórze — według rysunków przez uczniów sporządzonych. Ćwiczenia w drukowaniu typami pisemnymi.

c) Złocenie maszynowe. Ślepy druk, druk farbami, druk złotem, druk wypukły (relief), robienie matryc.

d) Ćwiczenia w sporządzaniu cyzelowanych brzegów książek i w skórze. Bajcowanie i farbowanie skóry.

Przy nauce w warsztacie uwzględniano przede wszystkim takie roboty, których uczeń niema sposobności wykonywać w nauce u majstra.

Zamknięcie rachunków

za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1912.

DOCHÓD		K	h	ROZCHÓD		K	h
1.	Subwencya:						
	a) kraju	1000	—	1. Płaca kierownika	400	—	
	b) państwa	1100	—	2. Płace nauczycieli	2488	50	
	c) gminy miasta Krakowa	600	—	3. Środki naukowe	403	70	
	d) Izby handlowej i przemysł.	200	—	4. Lokal	20	—	
	2. Dopłata z kasy Cechu introli-			5. Oświetlenie	87	04	
	gatorów	846	84	6. Usługa	85	—	
				7. Wewnętrzne urządzenie lokalu	84	—	
				8. Nagrody	50	—	
				9. Materyały	49	—	
				10. Wydatki kancelaryjne	79	60	
		3746	84		3746	84	

Klasyfikacya za rok szkolny 1912/13.

KLASA I.

Otrzymali postępowanie:

celujący:

1. Rusek Alfons 2. Sroka Władysław

chwalebny:

3. Filipowski Stanisław 4. Strzelichowski Stan.

zadowolający:

5. Chucherko Piotr 7. Mik Alfred
6. Eisfeld Stanisław 8. Więckowski Wład.

dostateczny:

9. Książarczyk Fryd. 11. Struzik Tadeusz
10. Pałka Karol 12. Wiśkiewicz Jakób

Postępowanie niedostateczne otrzymał 1 uczeń, nie klasyfikowano z powodu nieregularnego uczęszczania 5 uczniów.

KLASA II.

Otrzymali postępowanie:

celujący:

1. Hicner Władysław

chwalebny:

2. Wróblewski Franciszek

zadowolający :

3. Dudzik Józef	5. Twardosz Jan
4. Kubisz Jan	6. Wróblewski Tadeusz

dostateczny :

7. Banaś Edmund	10. Lamot Teodor
8. Bolek Ludwik	11. Strojek Józef
9. Lachmann Jan	12. Szturc Franciszek

Postęp niedostateczny otrzymało 3 uczniów,
nie klasyfikowano z powodu nieregularnego
uczęszczania 1 ucznia.

W Krakowie, dnia 18. maja 1913.

Jan Orczykowski
dyrektor.

